

SERRA, Màrius
Plans de futur. Proa 2013.
Premi Sant Jordi 2012

Catalina Luque

Professora de Llengua i Literatura
IES Antoni Llidó

Ferran Sunyer va ser un prestigiós matemàtic català que va haver de lluitar no tan sols amb el menyspreu de l'Espanya de la dictadura cap a les ciències (i especialment cap a les ciències pensades en català), sinó també amb una greu minusvalidesa psíquica provocada per una accidental caiguda de la mare als últims mesos d'embaràs. Ferran Sunyer patia atrofies musculars greus, no es podia moure i articulava amb dificultat, la qual cosa no li va impedir dictar llibres i demostracions amb què es guanyà el respecte de la comunitat científica internacional. Tot això va ser possible gràcies a l'abnegació amb què, primer la mare i després les cosines, van dedicar les seues vides a tenir cura d'ell i a atendre'l fins la seua mort.

Malgrat això, Màrius Serra no ha caigut en la temptació de crear el típic relat d'autosuperació ideal per a un telefilm basat en fets reals d'eixos que es programen en els canals de televisió els caps de setmana, sinó que ha optat per la recreació literària (i ell mateix deixa constància al final del llibre que les conclusions i relacions amagades que són la columna vertebral de la novel·la pertanyen al camp de la ficció) del món familiar, cultural i polític que envoltà una persona d'un talent excepcional per a les matemàtiques i també per a la vida.

De fet, encara que la figura del científic és l'eix central de la novel·la, el relat sorgeix de la combinació de tres veus narratives (el pare absent de les dues germanes Carbona i les mateixes germanes, cosines del matemàtic) que ens fan arribar a la història des

de punts de vista absolutament personals i afectius. Aquestes veus van teixint l'entramat que envolta i protegeix Ferran Sunyer (Ferri); es fan ressò dels seus progressos, de la lluita constant que suposa passar les pàgines d'un llibre, d'atendre les necessitats físiques bàsiques o dictar una demostració en francès macarrònic, dels primers reconeixements (el primer clandestí, de l'Institut d'Estudis Catalans durant la primera postguerra) però també de l'humor, el joc i l'alegria de viure.

Per l'entremig, assistim als canvis socials i polítics que viu la burgesia catalana des de la dictadura de Primo de Rivera, l'efervescència cultural de la República (Dalí va pintar un retrat d'una de les germanes Carbona, el qual es converteix en el segon eix de contingut de la novel·la) fins el paisatge erm de la postguerra. Tot això marcat per la misteriosa desaparició (en realitat, la part més important del relat des del punt de vista narratiu) del pare de les Carbona poc després del naixement de Ferran Sunyer, i el buit afectiu i els interrogants que aquesta inexplicable desaparició crea en les seues filles.

Com que no es tracta, ja ho hem assenyalat, d'una biografia ni d'un panegíric sinó d'una recreació ficcional d'una figura històrica, l'autor construeix un món que funciona des del punt de vista literari i, dins d'aquest món, utilitza els recursos que considera més adients per a garantir la seua unitat. Ja hem parlat de la presència de diferents veus narratives que ens donen la seua visió personal de la història i que ens van racionant en petites dosis la informació que ens permet reconstruir les relacions que han marcat tràgicament les vides dels personatges.

Altres trets no tan importants que configuren aquest món són l'humor i la ironia i, sobretot, el gust de treballar amb el llenguatge; de fet, un innocent joc de paraules que es repeteix al llarg del relat és converteix en dramàtica clau per a resoldre el misteri que envolta els personatges.

Us convida finalment a gaudir d'aquesta novel·la guardonada el 2012 amb el premi més prestigiós de les lletres catalanes i a conèixer la figura d'aquest eminent científic i a descobrir el riquíssim univers femení que el va fer possible, perquè sovint oblidem la vella dita que diu que darrere de tot gran home hi ha una dona (en aquest cas tres dones) sorpresa.